

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ambrosius Calepi||nus Bergomates: professor de||uotus
ordinis Eremitarum sancti Au||gustini: Dictionum
latinarum e greco || pariter diriuantiu[m]:
earu[n]de[m]q[ue] interpre||tationu[m] collector ...**

Calepino, Ambrogio

[Wien], 1512

VD16 VD16 C 227

A Ante X

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97871)

bis ex parte viri. Ma ex parte uxoris pmba dicitur quia auspiciu p nuptijs capere solebat. Aliquando ausper capie p eo qui dux militie est. Hora. Nil de sperandu teucro duce z auspice teucro.

Auspicio: auspiciu capio vel incipio: tam in bonis q in malis. pprerea q nihil veteres rei magne ordiebant nisi auspiciato. Sue. in Aug. Militia auspiciantibus no tribunatu modo legionu: sed etiam specturas alarum dedit. i. militiu incipientibus z felici auspicio inchoantibus. Plu. li. vii. Et ho infeliciter natus iacet manibus pcedibus deuinctis: aia ceteris imperatoru a supplicijs vitis auspiciat. Col. li. xij. Possit ab idibus ianuarijs auspiciari culturaru officia. Inauspicatus no auspiciatus vscatum est veteribus sic dice: res: qd aliq aliq euenisset q vellet Auspicata re diuicimus q auspicijs. pbata est. Auspicato aduerbium. Ter. In aud auspiciato huc me appuli. i. non feliciter. Quin. Itaqz apd illos. Rome. sicut apud nos. Air. auspiciatissimi dederit exordium. i. felicissimu.

Auster: ventus meridionalis ab hauriendis aquis dicitur licet qbz no aspiet in principio. Nam nebulosus atqz humectus est qui etiā notus grece eadez ratione appellatur: quonia post latine humor dicitur. Ponitur tamē quadoz pro alius ventis. Ab auster sunt duo adiectiua. Australis z austrinum. Sed hec no absurde per h. scribi videntur.

Austerus a um: pe. pro. greca dicitio: quia apud nos significat acre/asperu/ z imite. Hora. in Ser. Doli ter austeru studio fallente laboro: grece αυστηρος.

Austro austrae: significat humecto. Plau. Austrati ad ignem sedent.

Austrum radius rote. Luere. lib. v. Et fluius verfare rotas atqz austru.

Auluganti: populi sunt inter Feltriam z Tridentuz ab Aulugo oppido dicit. Hunc vallis sugana vulgo ap pellari solet.

Aur coniunctio separatiua: vt Aut onera accipiunt venientum aut agmine facto. Aliquando dubitativa vt Aut libu volo: aut pgeu. Si semel subiicitur dimi nutiua ē: vt Aut age diuerfas. Quod em grauissimū erat: Iuno optauit. Aliquando coniunctiua: vt Aut daumi tu magne pater diuum miserere.

Automedon pe. cor. nomen aurige achillis.

Autolecybus pe. cor. mendicus scarra: grecum est αυ τολεκυβος sed λεκυβος est vt vicecolus olei αυ τοσ ipse: qm nec aliud possidet ait Suidas. Ideo In ue. de codro vicecolise z subdit και γαρεικου θερ τοσ λεκυβος αρυρια z multa alia.

Autographa dicitur propria ipsius manu scriptum. Biga αυτογρ ipsium dicunt γραφο scribo. En autographa epistola apud Sue. in Aug. ipsius manu scripta significat. Antigrapha do rescripta.

Autocineton pe. produ. Bige αυτοκινητορ seipsam mouens z non ab alio mouetur.

Automata sunt instrumeta arte mechanica ita subtiliter fabricata vt sua sponte: nullaqz apparente causa moueantur: qualia sunt horologia machinaz verfatiles. Automaton em integatur vitroneu z lue spon tis. Scribit Tict. hydraulicas machinas z aquarum expressiones automatas a Tesebio pmo reper tas fuisse: vbi automata appellat mechanica instru menta que per semetipsa moueantur. Dors natu ralis z fatalis dicitur a Demosthene αυτομασος quasi sue ipotis z nulla extrinsecus vi coacta. Deme tris mosibus Laconicus ληυσαι οσι μαο μαο το εσσυ μαο Π πολειν

Autonomus: penul. cor. qui viuit suis legibus Auto nomia libertas viuendi suis legibus παραιο πο μο πομοσ

Aurigus artifex p seipsum facies. Aururgia manus:

lis operatio ab αυτοσ και πομο μαο Autopyrus fermentu dicit qui z ymnis.

Autumo as penul. cor. existimo censeo affirmo. Plau Nil hoc ita factu est perinde vt factum esse autumo no causam dico eum quin similes probu.

Auctinus dici putatur: q tū maxime augetur homi nu opeo coactis agrorum fructibus. Hinc autūnale adiectiuū: vt tempus autumnale: z ideo per c. scribe dum est cum ab auctus a um dicitur.

Auxilium ab augeo quoniaz augebant numeru hij qui accedebant alienigene. Proprie em dicitur locio: uz cū legones ex Romanis constent. Inde Gege. lib. ij. de re mi. Auxiliares ex diuersis locis veniunt: te gionibz semper auxilia tanq leuis armatura in legio ne iungebantur: vt in his preliandi magis admini culus esset qz principale. Inde apud historicos legio narij et auxiliarij discretim ponuntur.

Auxiliaris z auxiliarij vtriqz dicit p eo qui in auxilij alicuius vtit. Asini pol. Dillit non mo legionariū sed ne auxiliariū quide vllū quoqz misit.

Auxiliari significat adiuuare: auxilio esse z tā accusati uo qz datus cōstruitur: qbz etiam genitiuo dicitur. in Etia. In die salutis auxiliatus sum tui.

Auximū: picegi vrbis a qua auximates populi dicitū sūt vt inquit Seta. Vulgo osinum dicitur.

A Ante E

Aramenta carmina que a falsis in vniuersos homines componebantur.

Arinomania genus magicę diuinationis per dolabel las securez factū quas greci arinas vocat. An Plu. lib. xxx. scribit peluibz securibus ac multis alijs modis diuina magos promittere.

Arare antiqui pro nominare posuerunt.

Aris pprie significat diametron mudi. Est enim linea que ab vno mundi cardine in alterum tendit. Apul. in cosmo. eos polos dicimus a quibus velut a cardinibus axis est ductus diuisor z discriminator mudi orbem terre in medietate constituis. Duo sunt autem axes qui et cardines dicitur qz circa eos rotari orbis videatur: z poli a grecis vocantur. Nam vt quidā pu tant axis ab agendo. i. mouendo deducit. Et apit pro egerit veteres vlturpuare. An australis siue antar ticus hoc est arctico oppositus qz terre obiectu a no bis cerni non potest. Alter septentrionalis siue arcti cus: siue arctous aut boreus qui nunqz occidens sem per conspicitur. Aris. Sic vertex nobis semper sub limis: Et illum sub pedibus styx atra tenet: manesqz profundi. Hinc pro septentrionali parte ponitur: qz hic polus dicitur nobis notus sit: circa quem orbis vertatur. Item axis dicitur stipes seu lignum teres circa quem rota currus vertitur. Idē lib. ij. Georg. Post valido nitens sub pondere saginus axis. Huc greci αρις dicunt. Licet quandoz pro toto cur ru capiat: vt apud Iuue. Dignus aricinos qui ment dicaret ad ares. Itē axis dicitur totū celum vt Item humero torquet. i. celum sustinet. Dicitur et axis cir ca quez aliquid agitur hoc est mouetur. Unde aristof factios qz vna quid agerent facerentqz. Et axis fera est in India: humili pelle: pluribus candidioribus maculis.

Avilla locus concauus subter brachium vbi nascuntur pili. Inde sit ala vt inquit Cicero.

Arungia: iterio: porci pinguedo iueterata ab are plau stroum vnguēdo dicta vt facilius circa euz rota ver tatur. Hec quāto vetustior: tanto vilioz est z multas vires habere credit: qm id animal herbaz radicibus vescitur. Plu. folia cum arungia strumas discunt. Dicitur z arungia. Idem lib. xx. Et syluestri ruta euz arungia veteri illitōs ramiceo sanari produnt.

A Ante X et Z

Axioma pe. p. a **Varrone** profatum 7. ploquū dicit a **Cice**. lib. i. **Lul.** pronunciatū siue proloquū. Et est sententia in qua nihil desiderat vt **Annibal** pen^o fuit **Cipio** numantiam delcuit. Et oīno quicquid ita dicit plena 7 perfecta verborū sentētia: vt id necesse sit aut verū aut falsum esse: id a dialecticis axioma appella- tū est: alibi **Cice**. dicit fundamentū dialecticę esse axio- ma: quod ait esse quasi effatū. Est pyterea axioma. i. pronunciatū: qđ aliū adiunctū: aliū cōnexū dicere. Ad tale est. **Si** **Plato** ambulat: **plato** mouetur. **Si** dies est: sol est super terrā. **De** hoc **Harti.** capella li. dia. intelligi volens sic ait. **Quod** fuerit ex nominatiuo ca- su nois 7 tertia verbi persona cōiunctū ploquū dicitur. Ergo miser est. **H.** crassus sed trahāt alū 7 vlti- pēt quātū velit huius dicitūcū significatiōe gre- ce tñ dicit αξίωμα. dignitas et postulatio αξίωμα pō dignū factio: peto: dignor: rogo: volo: cenſeo.

Axius fluuius pappalagonum per mygdoniam fluens. **Plinius** lib. iiii. **Hox** antigone europus axium am- nem eodem nomine alius per quod rēcdias fluit.

Axiūm vrbis in **Hysia** inferiore. **Axius** macedonū fluuius. **Axiōs** vrbis cheronēsi thracię **Axon** ionum fluuius in minore asia: axona flumen in ex- tremis rhēnorūm.

A Ante Z

Azana ethiopię regio que sinum rubri maris barbari- cum appellatum obtinet a qua azanum mare dicitur est a **Plinio** lib. vj.

Azelos pe. pducta latine dici potest sine amore: infelix sine inuidia ab a priuatiua ἄλλος etiam multa alia significat.

Azymus pe. coz. cum y. apud nos dicit sine fermento ἄζυμος est fermentū dicitur.

Azotus pe. pro. vrbis syrię. **Hinc** **Azotus** a um. vt vi- ri azotū qui azotum habitant.

Littera muta est:

que nō in sonū suū: sed in sonū e lfe finit. Nam greci vicia nomināt. **De** ritę virtutē 7 potestātē mediam in- ter p. 7 pb. Quare nos ob litterę affinitatē dicitōes grecas traducen- tes nōnunq̄ p. 7 pb. in illam cōuer- timus: vt cū apud grecos πνεύμα scribat: apud nos vixus. Et qđ illi αμφο nos am- bo trāscribimus. **Et** cōtrario qđ illi cum b. scribunt nos cuz pb. traducimus: vt φραυβος triūphus. **Conuertit** qñq̄ b. in u. euphonię vel differētię causa vt aufero p abfero. **Aufugio** p abfugio. **Trāst** etiā in f. vt sufficio in c. vt occurro: in g. vt suggero: in m. vt summitto: in p. vt nubo nupsi.

B Ante A

Babylon pe. coz. nomen principalis vrbis in chaldaea. **Et** apud nos confusio vel trāslatio dicitur ppter lin- guarū confusioē: eoz qui edificabant turrim cuius altitudo quinq̄ milia centū septuagintaquattuor pal- suū fuit. **Debet** nāq̄ abel confusioē appellār. **Hęc** vrbis adeo nobilis fuit: vt chaldaea tota: 7 mesopota- mia a se babyloniam dicta fuerit. **Et** prius quidē dice- batur ciuitas regni **Membrot**: in qua eoz qui edi- ficauerunt turrim longe diuise sunt lingue: quo 2 prin- cipes fuisse **Membrot** gigantē **Iosephus** affirmat postea a **Mino** vel **Semiramide** istaurata **menb** ac- hoitia pensilibus: temploq̄ ac arce maxime fuit ad- mirabilis. **Hęc** campi planticę vndiq̄ conspicua: na- tura loci leuissima: castrorum facie mgnibus paribus per quadruū disposita: murozū eius vix credibilis

B Ante A

relatu firmitas et magnitudo: id est latitudine cubito- rum. **L.** altitudine quater tantū. **Ambitus** eius qua- dringentis octoginta stadiis circūuentur **Burus** cocilli latere atq̄ interfulo bitumine compactus. **Quem** tam latum fuisse quidem scribunt: vt quadri- ge sibi inuicem occurrentes facile pertrāsire possent **Unde** et inter septem spectula orbis numeratur. **Sol** a eptrinsecus late patens vice amnis circumfluit. **A** fronte murozū centum porte greę: et **Euphrates** in ea fluit. **Hęc** vrbis cum aliquando defecisset: et **Semiramis** circa cultum corporis occupata esset: sola- ta adhuc altera crinium parte ad eam recuperandāz cucurrit nec prius decorē capillozūm redegit in ordi- nem: q̄ vrbem in suam potestatem restitutam vidit **Babylon** maxime celebrauit interere colores diuer- sos picturę: et nomen imposuit: **Babylonica** enim appellatur. **In** babylonis regione est **Seleucia** 7 **be- rillus** in ea reperitur. **B** **Babylon** fuit **Babylonius** babyloniam babylonū: et **Babylonicus** a um. **Unde** babylonios dicimus qui et **Babylone** sunt. **Et** capti- uitatem babylonicam.

Bacca per duplex cc. continet intra sui nominis ambi- tum fructus diuerzozū generum lauri: oliuę: comis myrti: et aliozū huiusmodi. **Est** 7 bacca lapis pre- ciosus siue vnio.

Baccatus baccata baccatū: quasi baccis: hoc est lapil- lis preciosis 7 margaritis ornatus. **Virgilius.** **Col- loz** monile baccatum.

Baccula diminutiuius: parua bacca. **Plinius** lib. xvj. **Omnes** colore buxco: caulibus paruis flore purpu- reo ferunt bacculas paruas vt cappari.

Baccar baccaris penultima corepta generis feminini herba est radice odoratę ad cynamimilitudinem hedere pene foliis rotundioribus mollioribus. **Et** hac radice fieri solebat vnguentū quod baccaricū di- cebatur. **Valer** herba contra fascinoes. **Unde** **Virgilius.** **Baccare** fronte cingere ne vari noceat ma- la lingua futuro.

Bacchar cum b. genus est vasis vinarij: quod 7 baccha- rium dici potest.

Bacchus **Iouis** ex **Semeles** filius: putatus est deus vini: et pro ipso vino ponti conſeuit. **Hic** mulino- mus fuit. **Nam** **Dionysius**. deinde liber pater: post modū cū bellasset in **India** 7 multas secus habuisset feminas q̄ bacche dicebant. **Bacchus** idem. **Diſtris** quandoq̄ **Diuapus**: quandoq̄ **Bromius**: quandoq̄ **botinus** dicitur fuit: et **leneus**. **Hic** oibem fere ter- rarum peragravit: multas nationes domuit. **Indos** debellauit: 7 primus omnū triumphauit **vecus** in- dico elephāto vt scribit **Diod.** **Dumus** emere ac vē- dere instituit: vt diadema regum ac triumphū inuenit **Dicitur** bacchus αττο του βακχειυ id est ebrius sum 7 clamo q̄ in bacchanalibus clamores fierent. **Tel** vt scribit **Diodo.** a mulieribus que illū bacchan- tes. i. furentes sequebantur.

Baccha bacchi sacrificula: que bacchis idis. **Et** baccha villa quedā circa **Deotidem**.

Bacchius bacchia bachium possessiuum est a baccho si- ue baccheus. **Col.** **Dierii** nemozis bacchea voce fre- mentem **Bacchius** substantiuum genus pedis est ex tribus syllabis constans: quarum prima breuis est: relique longę: vt honestas hoc pedis genere vteban- tur in carminibus sacrozūm bacchi. **Lui** contrarius est antibacchius.

Bacchium genus vasis vinarij quo in sacrificijs bacchi vtebantur.

Bacchanal vel **bacchanale**: locus in quo bacchi festa ce- lebantur.

Bacchanalia: que et **Dionysia** bacchi festa: in quibus viri p noctem feminis et tenere grati turpiter misce-